

31 mei 2023

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

LLO in wetenschappelijke kringen: een Position Paper

Een analyse van de recente voorstellen van de UNL voor het inzetten van het wetenschappelijk onderwijs

1 Inleiding

In onze nieuwsbrieven gaat het eigenlijk altijd over het hbo, het mbo, de Associate degree en allerlei algemene ontwikkelingen, en dat alles wordt allemaal toch ook vaak gekoppeld aan het vormgeven van het 'levenlang leren, ontwikkelen en trainen'. Maar ook bij de universiteiten wordt stevig en constructief nagedacht over hoe een bijdrage hieraan kan worden geleverd. Dat blijkt uit een recent verschenen Position Paper (Standpunt Document) van de UNL over het LLO.

In het formele wetenschappelijk onderwijs (los van onderzoek) kan men echter niet (meer) bogen op het structureel en zichtbaar leveren van effectieve constructies. Duale studies zijn er eigenlijk niet meer en met zo'n 1600 studenten in deeltijdse opleidingen kan ook niet echt worden gescoord op de schaal van flexibiliteit voor 'adult learners', met de verwachting van OCW dat dit aantal nog iets lager gaat worden in de komende jaren. Dus ja, waar moeten we dan wel aan denken?

Eind vorig jaar hebben we overigens nog een concrete handreiking op papier gezet voor het geven van een boost aan het deeltijdse aanbod, maar er is verder niets over vernomen, los van een formele reactie dat het best een interessant idee is. Om uw geheugen op te frissen: Het gaat om het invoeren van een deeltijdse Ad-variant met een programma van 90 studiepunten, te verdelen over drie jaren. Dat is namelijk de insteek in wo voor deeltijd, het echt alleen maar mogen doen van een deel van het programma, de helft dus. Daarmee kan worden gegarandeerd dat alle studenten dezelfde zaken volgen, om het niveau van het getuigschrift te kunnen bewaken.

Goed, laten we dan maar het recent gepubliceerde stuk van de Universiteiten van Nederland (UNL) over het LLO onder de loep gaan leggen en analyseren. Uiteraard leveren we allerlei kanttekeningen er zonder allerlei bedenkingen bij mee. Want ja, men heeft heel veel wettelijke noten op de zang.

En natuurlijk verstoppen we ook weer een paar voorstellen in de tekst, om specifieke discussies te voeden. Misschien komen er die wel als de toekomstverkenningen daar aanleiding toe geven...

2 LLO en het WO

Het gaat om een Position Paper LLO, met een behoorlijk uitdagende titel. We nemen aan dat als men het heeft over een 'wettelijke activiteit' er meteen een prijskaartje aan wordt gehangen – in ieder geval met een claim in de richting van de overheid. We zullen het zien, al lezende...

Leven Lang Ontwikkelen moet wettelijke activiteit zijn voor universiteiten

24-04-2023

Universiteiten van Nederland (UNL) publiceert vandaag haar visie op een Leven Lang Ontwikkelen (LLO) in het Position Paper LLO 2023-2026. De deelname aan het onderwijs voor professionals is in Nederland laag, en daalt verder. De Nederlandse universiteiten willen hier wat aan doen. UNL pleit voor de wettelijke erkenning van hoger onderwijs voor professionals, om ervoor te zorgen dat meer volwassenen in Nederland deelnemen aan scholing. UNL-voorzitter Pieter Duisenberg: "Grote maatschappelijke uitdagingen en een snel veranderende arbeidsmarkt maken de urgentie voor

een leven lang ontwikkelen groter dan ooit. Daarom moeten we LLO-onderwijs voor een veel bredere groep professionals toegankelijk maken.”

Helder en zonder meer te onderschrijven. Maar wat wel weer opmerkelijk mag worden genoemd is dat men het heeft over professionals en niet over werkenden, oudere studenten en anderen die een wo-opleiding kunnen gebruiken om hun loopbaan op basis van allerlei scenario's te kunnen vormgeven. Men mikt kennelijk puur op een doelgroep met degenen die in een specifieke functie werkzaam zijn en een aanvullende opleiding zien als een stap voor een verdere ontwikkeling binnen het bedrijf of voor een aanpassing van de werkzaamheden die in de nabije toekomst moeten worden verricht. Anders gezegd, het betreft degenen die op een of andere wijze willen en kunnen investeren in hun carrière, als 'professional'.

In het hbo heeft men het over 'volwassenen-onderwijs', met bij-, her- en opscholing, mede voor persoonlijke kansen om economisch en maatschappelijk gezien de juiste weg te vinden in deze dynamische en hectische tijd. Maar dit toont ook aan dat er snel moet worden gezien hoe de 'LLO-markt' kan worden bediend, met verschillende doelgroepen en daaraan te koppelen 'onderwijsproducten'. Tevens zal het 'level playing field' zoals dat recent in een LeiDocument is besproken en geanalyseerd, niet meteen moet worden verstoord als de universiteiten nu ineens veel meer in formele zin dit speelveld willen bestormen met private activiteiten – zoals nu ook al is te merken via allerlei minder zichtbare publiek-private constructies.

Een leven lang ontwikkelen staat onder druk

De afgelopen jaren is er flink geïnvesteerd in LLO. Zo wordt met financiering uit het Nationaal Groeifonds de LLO-Katalysator opgezet om beter in te spelen op de arbeidsmarkt van de toekomst. Toch staat Nederland er nu niet goed voor. De afgelopen tien jaar is de deelname aan het formele volwassenenonderwijs met bijna 10% gedaald. Professionals zijn door het afschaffen van de aftrekbaarheid van studiekosten vaak veel duurder uit om zich om of bij te laten scholen. Het STAP-budget biedt onvoldoende tegemoetkoming voor de relatief hoge studiekosten van langere leertrajecten, en de toekenning is verworpen tot een loterij.

Er is altijd al onduidelijkheid geweest over de status van Nederland als een land waarin volwassenen op een of andere wijze aan scholing doen, om allerlei redenen. In veel internationale lijstjes prijken we simpelweg ergens in de top tien, maar dan gaat het ook om informele scholing, trainingen, cursussen en alles waarbij private instellingen, organisaties en beroepsorganisaties betrokken zijn. Heel veel mensen leren in allerlei omstandigheden, ook in persoonlijke netwerken en bij activiteiten die in groeps- en werkverband worden gedaan.

De UNL heeft het over het formele volwassenenonderwijs, met een behoorlijk laag aantal deelnemers, en dus ook binnen het wetenschappelijk onderwijs. Dat mag men zich zeker zelf aanrekenen, door de mogelijkheden stevig in te perken en de drempels behoorlijk hoog op te werpen. Er zijn nog maar weinig bacheloropleidingen in deeltijd te volgen. Het gebruik van EVC, dus het hebben van mogelijkheden voor het inkorten van opleidingen en het geven van vrijstellingen, is nauwelijks zichtbaar – een situatie die overigens binnen Europa bij veel universiteiten aanwezig is door vaak halsstarrig handelen van examencommissies.

De STAP-regeling is inmiddels ter ziele gegaan, om allerlei redenen die breed in de media zijn uitgemeten. Maar het klopt, het is nodig om met elkaar te gaan nadenken over de inzetbaarheid van bekostigde instellingen voor het volwassenenonderwijs en dan gelet op het non-formele aanbod. In het al genoemde LeiDocument is een aantal voorzetten gegeven voor een aanpak van de structuur, om tot een heldere indeling van de aanbieders te kunnen komen.

Voor de goede orde hier een tweetal passages over het Nationaal Groeifonds en de LLO-Katalysator.

Het Nationaal Groeifonds investeert in de meest kansrijke projecten die een zo groot mogelijke bijdrage kunnen leveren aan ons verdienvermogen, oftewel duurzame, economische groei.

De 2 terreinen waar de meeste kansen aanwezig zijn voor structurele en duurzame economische groei zijn: Kennisontwikkeling en Onderzoek, ontwikkeling en innovatie.

LLO-Katalysator is een meerjarig programma waarmee onderwijsinstellingen vanuit middelbaar beroepsonderwijs, hogescholen en universiteiten een stevige impuls geven aan een leven lang

ontwikkelen (LLO), zowel landelijk als in de regio's. Het doel van de LLO-Katalysator is om organisaties en professionals continu te laten aansluiten op een snel veranderende samenleving en arbeidsmarkt. In 2023 gaat de LLO-Katalysator officieel van start met een pilot in de energie- en grondstoffentransitie. Dit gaan we doen op woensdag 28 juni 2023.

De LLO-Katalysator betreft dus in die pilot het vormgeven van een hoogst noodzakelijke transitie, mede gelet op de bedreigingen van het klimaat. Zie: <http://llokatalysator.nl/de-llo-katalysator/>

Als we op de huidige voet verder gaan, blijft LLO in het hoger onderwijs alleen bestaan voor een beperkte groep met voldoende financiële middelen en voor professionals die vanuit een beroepsverplichting nascholing volgen. Dat is niet goed voor professionals en niet goed voor Nederland. Daarom is er een systeemverandering nodig.

Het klinkt hartstikke logisch zoals het hier staat. Maar er is meer nodig om hier chocolade van te gaan maken dan door in eerste instantie puur te wijzen op LLO in het hoger onderwijs (al nuanceert men dat verderop ook wel). Er is meer dan dat, zoals het hebben van private kwalificaties die via branches, werkgeversorganisaties en beroepsverenigingen voortdurend worden ontwikkeld en verzorgd. Bovendien treedt zeer binnenkort het NLQF in werking, om alle soorten opleidingen en kwalificaties een mooie plek te geven als het gaat om het niveau en de rol van de aanbieder.

Het kan best zo zijn dat de non-formele trajecten meer en meer het formele aanbod gaan overvleugelen – niet voor jongeren die al gaandeweg zo hoog mogelijk willen reiken, maar wel voor degenen die aan de slag zijn gegaan en niet altijd meer zitten te wachten op lange programma's en daaraan gekoppelde formele, wettelijke en ingekaderde eisen.

Hogescholen en universiteiten moeten daarin een rol kunnen spelen, maar dan wel – zoals in het LeiDocument beargumenteerd – in stevige samenspraak met daarvoor geëigende instellingen teneinde iedereen de beste rol te geven. Hogescholen en universiteiten zijn, als het om onderwijs gaat, uitermate sterk in het vormgeven van formele opleidingen. Dan is al snel te zeggen dat op de markt voor schoenmakers iedereen zich aan de eigen leest moeten houden. Het leidt tot taakverdelingen met gebruikmaking van elkaars expertise. Natuurlijk kan de overheid alles 'opengooien' en de markt z'n werk laten doen, maar dan moet de overheidsbekostiging ook maar meteen worden afgeschaft. Alles privaat... en zie dan maar gewoon wat er gebeurt zoals in Engeland en de VS.

Wettelijke erkenning en bekostiging van LLO

Universiteiten kunnen dit niet alleen. Om de LLO-ambities van de universiteiten en Nederland te realiseren is een nauwe samenwerking met het mbo, hbo en private aanbieders nodig, om tegemoet te komen aan de groeiende behoefte aan om- en bijscholing. Daarnaast is de steun van de overheid noodzakelijk. Post-initieel onderwijs moet een wettelijk erkende en bekostigde taak voor universiteiten worden. Daarmee onderkent de overheid het belang van kwalitatief hoogwaardig en toegankelijk post-initieel onderwijs. Hiermee kunnen universiteiten inspelen op de grote gezamenlijke LLO-opgave die Nederland heeft en een leven lang ontwikkelen de norm maken.

In deze alinea worden in een adem toch wel een paar zaken door elkaar gehusseld. Als in het wetenschappelijk onderwijs de ambities (nader te bepalen) worden nagestreefd is de inzet van private aanbieders nodig. Maar wat dan te doen als de bekostigde universiteiten zelf aan de slag gaan met private activiteiten, dus een soort 'dubbele-pet-constructie' denken te gaan gebruiken? Men stelt meteen dat al het post-initiële onderwijs (op alle niveaus) in de wet dient te worden opgenomen en dan ook verder bekostigd. Maar wat verstaat men in het algemeen onder 'post-initieel'? Alleen maar wat formeel nu ook al wordt aangeboden of simpelweg alles dat ervan kan worden afgeleid dan wel een zelf-geformuleerde link ermee heeft?

Als we op de huidige voet verder gaan, blijft LLO binnen het hoger onderwijs alleen bestaan voor een beperkte groep die over voldoende financiële middelen beschikt en/of voor professionals die vanuit een beroepsverplichting scholing volgen. Deze groepen zijn te klein om via LLO de maatschappelijke uitdagingen te lijf te gaan en om onze samenleving toekomstbestendig te maken, en wel op een rechtvaardige manier. De universiteiten willen daarom vanuit hun eigen kracht bijdragen aan de toekomstbestendigheid van Nederland en aan de daartoe vereiste systeemverandering.

Klinkt uitdagend, al zal men dan op korte termijn met het hbo nadere afspraken dienen te gaan maken. De hogescholen willen namelijk ook veel meer (bekostigde) professionele masteropleidin-

gen, een professional doctorate en nog wel wat en veel meer, als we kijken naar de verwachtingen die de experimenten rond het inzetten van leeruitkomsten hebben voortgebracht.

Hetgeen hier staat betekent dus dat er echt werk moet worden gemaakt van het bundelen van alle betrokken partijen, instellingen en aanbieders van onderwijs, scholing, training en andere vormen ervan om nieuwe competenties te verwerven. Natuurlijk is de 'eigen kracht' van de universiteiten daarbij noodzakelijk, maar er wordt toch teveel gewezen op doelgroepen waarvoor geld nodig is dan wel een budget dat past bij een 'beroepsverplichting' – niet helder hebbende wat die 'verplichting' inhoudt en hoe men de consequenties ervan formuleert.

Deze systeemverandering gaat verder dan de huidige LLO-mogelijkheden die de universiteiten al decennia met hoge kwaliteit bieden, zoals meerjarige deeltijdopleidingen, beroepsopleidingen, academische bij- en nascholing en valorisatie. Dit vereist ook:

- Korte, multidisciplinaire onderwijsmodules waarin organisaties en professionals de mogelijkheid krijgen om wetenschappelijke kennis en kunde te vertalen naar hun maatschappelijke context.
- Bekostiging voor kleine onderwijsmodules, in plaats van uitsluitend meerjarige opleidingen.
- Onderzoek naar succesvolle LLO-projecten gedurende de looptijd van het Nationaal Groeifonds om passende modellen en arrangementen te ontwikkelen.

Het zijn zaken die best voor de hand liggen, al komt het begrip 'micro-credential' pas later om de hoek kijken. Toch blijft de vraag overeind hoe dit allemaal in het systeem kan worden vervlochten, zeker als het gaat om de borging van het niveau en de kwaliteit. We zien de antwoorden in een verder uitgewerkt stuk graag tegemoet. Of wil men ermee gaan experimenteren, met een bepaald budget?

Universitair LLO-onderwijs kan ingedeeld worden in twee categorieën, die allebei gericht zijn op studenten die al initiële scholing hebben gevolgd.

- NVAO geaccrediteerd post-initieel onderwijs: opscholing (bv deeltijd master, modulair onderwijs of MBA) en omscholing (bijvoorbeeld zij-instroom lerarenopleiding).
- Niet NVAO geaccrediteerd post-initieel onderwijs: Alle andere vormen van post-initieel onderwijs, bijvoorbeeld masterclasses, korte cursussen en andere scholingsactiviteiten voor professionals. Hieronder valt ook de beroepsgerichte bijscholing, zoals voor juristen, accountants, psychologen, en artsen.

Is dit een beschrijving van wat er nu al formeel is geregeld, dus wat wettelijk is afgedekt? Het lijkt er wel op. Maar wat moeten we dan met de volgende zaken:

- Een deeltijd master is in principe een formele opleiding, en die valt eigenlijk onder het hebben van initieel onderwijs voor volwassenen. Iemand kan na een voltijdse bachelor best meteen doorgaan met een deeltijdse master, om maar wat te noemen. Er zijn wel wettelijk vastgelegde post-initiële masters en die worden, zoals gezegd, geaccrediteerd door de NVAO, en vallen in principe niet onder het begrip 'deeltijd'.
- Is het daadwerkelijk zo dat 'modulair onderwijs' specifiek door de NVAO wordt beoordeeld en van een accreditatie wordt voorzien? Natuurlijk is een opleiding opgedeeld in onderwijseenheden (wettelijk) en die zou je ook modules kunnen noemen – of te componeren door een aantal eenheden te bundelen. Maar volgens de wet moeten opleidingen ongedeeld worden aangeboden, niet per module of semester, dus waar dit vandaan komt?
- Hoe wordt het hier genoemde non-formele onderwijs (niet geaccrediteerd) op dit moment door de bekostigde universiteiten in de markt gezet? Hoe wordt de beroepsgerichte (toch aardig, meer hbo-achtig...) bijscholing met die doelgroepen ontwikkeld en verzorgd? Doet men dit in een privaat deel of valt het onder de normale, reguliere en op basis van marginale kosten manier van bezig zijn?

Als men dus met een concrete uitwerking van dit paper komt, dan vernemen we graag hoe men hier tegenaan kijkt.

Waar streven we naar?

Als universiteiten willen we verder gaan dan waar we nu staan. Hoewel in sommige (scholingsverplichte) sectoren LLO al goed en krachtig is georganiseerd, weten we dat grote aantallen mensen

die nu al aan de slag zijn in de komende jaren om-, op- of bijgeschoold moeten worden. Universiteiten kunnen daar bij uitstek een belangrijke rol in spelen. Zij kunnen samen met private en andere publieke aanbieders voor een landelijk dekkend aanbod aan onderwijs voor professionals zorgen.

Een uitermate lofwaardig en te ondersteunen streven. De aangevoerde redenen spreken voor zich, luid en duidelijk. Of ze dan 'bij uitstek' een voortrekkersrol kunnen spelen, moet wel weer gaan blijken. De UNL is tot samenwerking bereid. Drukken zij op de knop om het voortouw te nemen?

Om tot een krachtige systeemverandering binnen het LLO-onderwijs te komen heeft UNL meerdere ambities. We willen:

- Een structureel aanbod en de bekostiging van kort en langer lopend hoger onderwijs ontwikkelen dat:
 - zich richt op zowel mono- als multi- inter- en transdisciplinaire bijscholing;
 - zowel nauw verbonden is met de actualiteit van ons onderzoek als met de vragen die vanuit de samenleving op ons afkomen;
 - niet alleen opleidt tot een erkenning op basis van kennis maar ook academische skills kan toetsen en certificeren.
- Initiële studenten opleiden tot wendbare en adaptieve professionals voor wie LLO (daarna) een vanzelfsprekendheid is.

Zijn het ambities of gewoon eisen? Het gaat wel over de bekostiging. Ook is er sprake van een toch wel wat verhullend taalgebruik, met het opgooien van begrippen waar niet iedereen zich meteen een beeld bij kan vormen. Kort lopend hoger onderwijs? Bijscholing in een mono en multi setting? Erkenning op basis van kennis en toetsen van academische skills?

Is het overigens niet zo dat het opleiden van jonge studenten tot individuen die leren dat blijven leren noodzakelijk is, nu al gewoon onderdeel van de taakstellingen bij de universiteiten is?

Om deze ontwikkelingen te stimuleren en faciliteren, zijn de universiteiten van plan om de randvoorwaarden binnen de universiteiten voor LLO te verbeteren en landelijk meer samen te werken. Het gaat o.a. om de volgende acties:

- Het ondertekenen van het landelijk convenant Scholingsportaal, waarmee de zichtbaarheid en vindbaarheid van het aanbod wordt verbeterd;
- Een gezamenlijke leerstoel inrichten voor onderzoek naar succesvolle praktijken in LLO;
- Een boegbeeld Leven Lang Ontwikkelen in elke universiteit benoemen. Daarnaast is steun van de overheid essentieel en hebben we een aantal aanpassingen op stelselniveau nodig.

We lopen die drie zaken even door:

- Het gaat hier om een plan uit 2021 om alles via een landelijk portaal zichtbaar te maken. Andere registers kunnen alsdan worden opgeheven, zoals het Croho. Maar er is nog wel veel werk aan de winkel, mede omdat dan alles... maar dan ook alles... bekend en zichtbaar moet worden gemaakt. Dat is een hele klus, met allerlei belangen die spelen.
- Prima, maar dan ook een Lector in het hbo en een Practor in het mbo. Overigens, is de SER ook niet al een soort aanjager en kan via zo'n kanaal mede het een en ander worden gedaan?
- Er is een Europees netwerk voor universiteiten die aan LLO doen nl. Eucen. Toevallig is eind deze maand de Annual Conference van Eucen, in Utrecht. Kunnen die andere universiteiten dan niet meteen lid worden?

Maar het dan weer stellen dat er steun nodig is en aanpassingen dienen te worden gepleegd, is dat niet gewoon vragen om geld? Graag dus komen met concreet uitgewerkte plannen.

Om deze ambities te realiseren pleit UNL voor:

- NVAO geaccrediteerd post-initieel onderwijs te erkennen als onderdeel van de wettelijke onderwijsactiviteiten voor universiteiten met bijbehorende (extra) bekostiging. Het ministerie onderschrijft hiermee het belang van kwalitatief hoogwaardig en toegankelijk post-initieel onderwijs essentieel is voor het behouden van het kennisniveau van Nederland. We sorteren daarmee voor op een toekomst, waarin het hoger onderwijs verder zal flexibiliseren en modulariseren, en waarin de scheidslijn tussen initiële en post-initiële studenten zal vervagen.
- Ruimte en tijd om op basis van fondsen, zoals de LLO Katalysator, vraaggericht niet NVAO geaccrediteerd post-initieel onderwijs te ontwikkelen met het oogmerk dit onderwijs te gaan erkennen als onderdeel van de wettelijke onderwijsactiviteiten met bijbehorende (extra) bekos-

tiging. De universiteiten wil samen met de overheid en het werkveld met dit soort onderwijs maatschappelijke vraagstukken oplossen. Hiermee speelt de universiteit in op hun rol richting de 62% scholingsdeelname voor alle volwassenen. In afstemming met het ministerie onderzoeken we hoe we de beleidsregel 'Financiering van private activiteiten binnen de publieke instellingen' kunnen interpreteren en in hoeverre actualisering van deze beleidsregel nodig is.

Dus zoals gezegd: ambities van de universiteiten, budgetten van de overheid. We laten onze lezers dit maar gewoon zelf tot zich nemen, al is en blijft onduidelijk wat men nu al kennelijk doet en via deze weg als het ware erkend zou willen gaan krijgen.

Toch willen we stilstaan bij de laatste paar uitspraken:

- a. De universiteiten wil samen met de overheid en het werkveld met dit soort onderwijs maatschappelijke vraagstukken oplossen. Hiermee speelt de universiteit in op hun rol richting de 62% scholingsdeelname voor alle volwassenen.
- b. In afstemming met het ministerie onderzoeken we hoe we de beleidsregel 'Financiering van private activiteiten binnen de publieke instellingen' kunnen interpreteren en in hoeverre actualisering van deze beleidsregel nodig is.

Ad a

Hierbij wordt aangesloten bij de doelstelling van OCW: *'Tussen 2017 en 2020 is de cursusdeelname in Nederland echter gedaald, van zo'n 54 procent naar 51 procent. Minister Wiersma wil deze trend keren: in 2030 moet 62 procent van de volwassenen deelnemen aan een vorm van scholing en training'*. Interessant is altijd hoe dit wordt gemeten. Er worden periodiek onderzoeken gedaan door mensen te bevragen over allerlei zaken en dus ook over het hebben gevolgd van een vorm van scholing in de afgelopen periode – of dat men nog bezig is. Maar het is dan altijd maar de vraag wat 'men' onder scholing verstaat. Het kan een interne cursus zijn, het gaan werken met nieuwe instrumenten en zo is er van alles onder scholing te scharen. Het is dan ook een utopie om in 2030 'hoera' te roepen als meer dan 62% en echt niet minder positief antwoordt op die vraag over 'scholingsdeelname'.

Het zou al veel beter zijn als er wordt gezien wat de behoefte is aan scholing bij alle doelgroepen, met vragen zoals:

- *Indien u betaald werk hebt: Denkt u dat u op korte termijn scholing dient te volgen om bij te blijven in uw vak of bezig te kunnen zijn met uw werkzaamheden?*
- *Bent u op de hoogte van welke scholing dat kan zijn?*
- *Denkt u dat het mogelijk zal zijn om die scholing te gaan volgen?*
- *Is deze scholing betaalbaar voor u als het gaat om het persoonlijk alle kosten of een deel ervan voor uw rekening te moeten nemen?*

Het gaat er nadrukkelijk om dat Nederland een land is waarin degenen die zelf of in samenspraak met de werkgever (of een andere betrokkene of belanghebbende) de noodzaak zien om een vorm van scholing te gaan volgen, het idee hebben dat dit mogelijk wordt gemaakt. In aanvulling daarop kunnen ook andere partijen worden bevroegd over de opties die er zijn om individuen in staat te stellen om zich verder te scholen. Dat kunnen HRM-managers zijn van bedrijven, maar misschien is er wel een 'meldpunt' waar een en ander is te droppen door belanghebbenden.

Ad b

Het staat er een beetje achteloos verstoppt, aan het eind van deze passage, maar het gaat om een regeling die stamt uit 2003 en daarna een aantal keren is aangevuld, marginaal. OCW wilde in 2018 evenwel fors gaan ingrijpen in het hebben van allerlei private constructies, maar in 2019 kwam de VSNU, nu dus UNL, met een eigen rapport waarin uitgebreid de eigen belangen van het wetenschappelijk onderwijs werden gekoppeld aan de wetgeving, nationaal en internationaal. Dat stuk ligt dus al vier jaren op de onderhandelingstafel, zonder dat de juristen bij OCW de juiste antwoorden en tegenwerpingen hebben weten te formuleren.

De UNL geeft aan dat men nu zelf weer het voortouw wil nemen, gesteund door het niet verder opgepikt zijn het stuk uit 2019, om aldus te komen tot nieuwe regels voor de 'helderheid bij het verzorgen van private activiteiten'. Het zijn op zichzelf heldere voorschriften die in de nu nog geldende beleidsregel staan, maar zoals altijd zijn er grijze gebieden – zoals in ons recente LeiDocument is aangegeven. Om alles te controleren zal er veel meer menskracht nodig zijn, in samen-

hang met de durf om bepaalde constructies gewoon te verbieden. Of... te gebruiken waar mogelijk wel opties zijn om de bekostigde instellingen ruimte te geven... maar grenzen zullen zeker een keer moeten worden aangegeven.

Het blijvend stimuleren van regionale samenwerking om daarmee beter tegemoet te komen aan de groeiende behoefte aan om-, op- en bijscholing. Een nauwe samenwerking met de MBO Raad, Vereniging Hogescholen, NRTO, vakbonden en branche organisaties is hiervoor essentieel. In gezamenlijkheid kunnen we werken aan innovatieve onderwijsvormen, microcredentialing, flexibiliseringspilots en experimenten.

In de komende jaren gaan de universiteiten zich ontwikkelen richting de uitvoering van hun bredere LLO-taak, door het verder professionaliseren van de interne LLO-organisatie, het sterker erkennen en waarderen van docenten voor LLO, het creëren van ruimte voor LLO binnen de beleidsregel Publiek Privaat, het aangaan van regionale samenwerkingsverbanden, het innoveren van onderwijsvormen en het deelnemen aan landelijke flexibiliseringspilots en experimenten, zoals Microcredentials.

Het Nationaal Groeifonds biedt tijdelijke middelen om hieraan vorm te geven. Als universiteiten willen we zo vanuit onze kracht bijdragen aan de grote gezamenlijke LLO-opgave en een toekomst creëren waarin leven lang ontwikkelen de norm wordt. Een toekomst waaraan iedereen mee doet en waarin universiteiten werk maken van een doorlopend ontwikkeltraject om professionals te laten groeien. Dit doen we door onderwijs dat verbonden is met ons wetenschappelijk onderzoek, bijdraagt aan de kwaliteit van onze samenleving en voorbereidt op de maatschappij van morgen.

Goed om te merken dat men nadrukkelijk de samenwerking zoekt met alle andere partijen, om te komen tot een landelijk speelveld met regionale terreinen om te bezien hoe aan de behoefte aan alle soorten scholing kan worden tegemoet gekomen.

Men noemt in de tweede alinea van deze passage allerlei kaders, regelingen en gebieden die onder de loep dienen te worden genomen, mede te leggen naast initiatieven die inmiddels al in gang zijn gezet. Maar er zal ook meer moeten worden gekeken naar mogelijkheden om alles op elkaar af te stemmen, wetende dat niet ieders belangen in alle omstandigheden voor de volle honderd proces zijn te realiseren. Water en wijn, water en vuur, het gebruiken ervan kan uitdagende combinaties opleveren.

En voor de cynici onder de lezers: Hoe willen de universiteiten hierin de internationalisering een stevige plek geven, en daarmee de buitenlandse studenten – vaak niet de groepen die met dit paper onder ieders aandacht worden gebracht?

3 Kortom... actie nodig, ook van de UNL

Het is goed dat de UNL nu met een dergelijk Position Paper komt, met alle lopende en startende discussies die samenhangen met de referentieraming, de toekomstverkenning, de druk op het terugbrengen van de instroom vanuit het buitenland, het bindend studieadvies en nog wat andere zaken. Het lijkt ons echter absoluut noodzakelijk dat een aantal van de voorstellen die in het stuk worden aangekaart, verder worden uitgewerkt. Vooral de samenhang met de plannen die andere organisaties en koepels hebben moet dan worden onderzocht, om te voorkomen dat al in een vroeg stadium de diverse (grote) belangen gaan botsen en tegenstellingen alleen maar worden uitvergroot.

De drang om meer privaat te mogen doen, door delen van opleidingen te laten bekostigen (zonder een duidelijk kader) en meer geld binnen te halen voor dit alles, moet niet de overhand krijgen. Het mag niet leiden tot een te grote overlap met wat de private aanbieders reeds doen, zeker bij meer beroepsgerichte activiteiten die universiteiten ook graag ontplooiën.

Kortom, het betreft een goede bijdrage aan het komen tot een aanpak voor het LLO, ook voor het leven na de doodsverklaring van het STAP-budget – toch al niet echt gericht op het wetenschappelijk onderzoek (wat het algemene beeld is). Minister Wiersma, knal er maar in, plaats een aantal experts bij elkaar en voorkom dat de politieke schuifdeuren in positie worden gebracht, met middelmatige en cabaretse optredens in het vooruitzicht.